

Norway
grants

Lidská práva v psychiatrické péči

2. Základní lidskoprávní principy, které uplatníme při hospitalizaci na psychiatrii

Mgr. Marie Kmecová, Ph.D.

06/2023

Vzděláváním ke zlepšení situace na poli lidských práv (LP-HRMGSA-040)

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

- Zohledňovat zranitelnost, která se váže
 - se situací zbavení svobody,
 - s osobní charakteristikou typu zdravotní postižení, nízký nebo vysoký věk, někdy také pohlaví či sexuální orientace (LGBTI).
- Činit tzv. přiměřené úpravy
 - tj. nezbytné a odpovídající změny a úpravy, které nepředstavují nepřiměřené nebo nadměrné zatížení, s cílem zajistit lidem s postižením užívání práv a svobod na rovnoprávném základě s ostatními,
 - viz čl. 2 [Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením](#) (č. 10/2010 Sb. m. s.)
- Zásada nediskriminace
- Zásada informovaného souhlasu pacienta
 - výjimky stanoví zákon

- Zásada co nejmenšího omezení (v prostředí, režimu, léčbě, omez. prostředcích)
 - „Osoby s duševní poruchou by měly mít právo na péči v co nejméně omezujícím prostředí a s co nejméně omezující a rušivou (angl. intrusive) léčbou s ohledem na jejich zdravotní potřeby a potřebu chránit bezpečnost ostatních“ [článek 8 [Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec\(2004\)10](#)].
 - Prostředí poskytování péče má, krom specifik plynoucích ze zdravotního stavu pacientů a nezbytnosti chránit bezpečnost lidí, v zásadě odpovídat normě žité lidmi podobného věku, pohlaví a kulturního okruhu v dané komunitě. (čl. 9 odst. 1 [tamtéž](#))
 - Pacient má právo na poskytování zdravotních služeb v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb [§ 28 odst. 3 písm. k) zákona o zdravotních službách].

„Dnešním paradigmatem v péči o duševní zdraví je poskytnout osobám s duševním postižením co největší osobní svobodu s cílem usnadnit jejich opětovné začlenění do společnosti. Soud se domnívá, že z hlediska Úmluvy je nejen přípustné poskytnout hospitalizovaným osobám maximální svobodu pohybu, ale také žádoucí, aby byla co nejvíce zachována jejich důstojnost a právo na sebeurčení. Z judikatury k článku 5 Úmluvy [právo na osobní svobodu] rovněž vyplývá, že zbavení svobody musí být okamžitě zrušeno, pokud pominou nebo se změní okolnosti, které jej vyžadovaly (...) nebo musí být omezena na míru, která je za daných okolností nezbytně nutná.“

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva [Hiller proti Rakousku](#) ze dne 22. 11. 2016, č. 1967/14, § 54.